

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Iacobi Lobbetii Leodiensis E Societate Iesv. Specvlvm
Ecclesiasticorvm, Ac Religiosorvm.**

Lobbet de Lanthin, Jacques

Leodii, 1640

Capvt. III. De Corona Clericali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47105](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47105)

insigne Christianæ dignitatis, ac nobilitatis; à quâ etiam in Ciuili iure, ac legibus Imperatores Augusti, *Clericos, Reuerendissimos* appellarunt.

Et hæc quidem de Tonsura fusius persequi placuit, tum vt pateret quis fuerit sensus Antiquitatis, tum vt non leuiter perstringerem Clericos illos cirratos, calamistratosque, qui non sine iniuria sui ordinis, notaque bonæ famæ muliebrem in morem comam alunt: quos etiam sua ætate arguit D. Hieronymus grauis morum Cenfor. Sic enim illos pingit, & pungit. *Crines calamistri vestigio rotantur, digiti de annulis radiant, tales cum videris, sponsos magis æstimato, quam Clericos.*

CAPVT III.

De Corona Clericali.

IN ipsis adhuc Ecclesiæ cunis Simon Magus, cum videret ab Apostolis, heroibus nostris, emanasse tonsuram quoddam instituti genus: inuidia quadam animi excellere cupientis, & potentem Christianæ religionis dominatum imminuere: nouum & ipse tonsuræ genus excogitauit, & pro corona effigie perfectæ, quadrum induxit, de quo meminit venerabilis Beda, magnum Anglicanæ Ecclesiæ lumen. Is nimirum omni æuo genius fuit eorum, qui ab Ecclesia defecerunt, vt illius æmuli essent, & veluti
L. 5. Histor. Anglic. c. 22.
 ridiculæ

48 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
ridiculæ quædam simiæ, quæ pios ritus etsi non ex-
primerent, effingere tamen conarentur. Vt explo-
dantur illi, simulque probetur pia illa Romanæ, &
Catholicæ Ecclesiæ institutio, nonnulla subiun-
gam de Corona, de eius nomine, authore, solidif-
que rationum momentis, quibus ea niti videtur.

§. PRIMVS.

Quid sit Corona, & unde dicta.

l. 9. Orig.
30.

DE Corona dicere meditati, succurrit pri-
mum quid ea nominis sit, & cuius etymolo-
giæ? tum cur ea vertici Clericorum impressa?

Ad primum, quod attinet, Authores in varias
abeunt, diuidunturque sententias.

Isidorus coronam dici putat à choro, quod effi-
cta sit ad ordinem, & imitationem illius chori, qui
olim circum aras ducebatur.

Festus coronam appellatam credit, eo quod co-
honoret eum, cui imponitur: itaque corona dice-
tur quasi cohonora. Hæ sententiæ ex eo fortasse
nonnullis displicebunt, quod non placeat illa aspi-
ratio, si enim ab illa, prodijt corona, cur eam depo-
fuit? vt in ea sententiarum pugna leniorem partem
sequamur.

L. 1. de
Coron. c.
3.

Dicemus cum Carolo Paschali, Coronæ nomen
deductum à voce græca κορυφή, id est summitas ar-
cus, & vertex orbis: hæc enim etymologia confo-
sonat

nat magis, consentitque cum ipsa coronæ figura, quæ spherica est. Sed parum est quid nominis, de eo certent grammatici, litemque inter se moueant: nobis de re ipsa erit disceptatio: vnde, & qua ratione corona in Clerici verticem ascenderit?

§. 2.

Quæ Coronæ institutio? quæ ratio institutionis.

QUæ hoc parographo, & sequenti dicturus sum, intelligi velim de Corona tum Clericali, ac minima; tum sacra, & Sacerdotali paulò laxiore, tum etiam Episcopali, ac Pontificia longè omnium amplissima; de qua primum quæri potest, quis illius author? tum quæ ratio institutionis? Satis constat inter authores Catholicos, Coronæ initia ab ipsis Apostolis petita, & communi traditione in posteras omnes ætates continua serie deducta: quid De Eccl. Hierar. p. 2. c. 3. quid hîc reclamant hæretici nostri temporis, nouatores, & venerandæ antiquitatis inimici. Videri potest super ea re D. Dionysius, Chrysostronus, & Baronius tomo primo ad annû Christi octauum supra quinquagesimum, quem dum consulis, transeo ad ipsam institutionem, illiusque rationes inuestigo. In 1. ad Cor. II.

PRIMA RATIO.

CRedunt nonnulli Apostolos Ecclesiæ Principes, ad communem omnium gentium consuetudinem respexisse, apud quas Sacerdotes diu-

G

nis

50 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
nis rebus operabantur coronati: vnde & *σεφανοφόροι*
sunt appellati. Censebant nimirum illi rem diui-
nam & melius fieri, & numini gratiorem esse, si pu-
blicus rerum administer corona esset redimitus.
Erant autem ex coronæ aliæ, atque aliæ pro cuius-
que nationis ingenio, atque affectu. Athenis qui-
dem aureæ, Romæ floreæ; nec has, nec illas ama-
runt Ecclesię primipili, paupertatis amantes, & lon-
gioris æui; imò aternitatis candidati.

In auro diuitiæ, & luxus: in floribus labilis, &
fluxa pulchritudo; nec hanc, nec illas sectari volue-
runt Apostoli, sacrorumque diuinorum Mystæ,
sed illas efformarunt pilorum abscissione, id est ab-
iudicata rerum labentium cupiditate, & erasis futi-
libus cogitationibus, quæ mentem inficiunt, &
quas, aiunt sapientes, per capillos significari. Ex quo
conficis sacrosanctæ Religionis nostræ admini-
stros, non fertis, sed virtutibus coronari oportere.
Sed de his fusius deinde dicemus.

SECUNDA RATIO.

Alia est de hac quæstione sententia, quæ nihil
è profanis ducit, sed è sacro fonte puriores la-
tices haurit, ac propinat. Ea est Albini Flacci, & alio-
rum, qui Coronam Clericalem ab Apostolis in-
uentam, & excogitatam esse contendunt ad imita-
tionem spineæ coronæ, quam Deus homo, Iesus-
Christus, generis nostri instaurator optimus in die
despon-

desponsationis suæ circumtulit, vt Episcopi, Sacerdotes, Clerici meminerint esse se sub spinoso capite sub quo membra non conuenit esse delicata.

Meminerint deinde, se Christi imitatores esse debere, & velut secundos humani generis seruatores, qui proinde boni communis causa, salutisq̄ue mortalium minimè horreant spinarum, id est, difficultatum aculeos, probra, contumelias, verbera, mortemq̄ue per ferrum, & ignes, perq̄ue acerba quantumuis supplicia exigendam.

Certè hos animos quærit, & amat ipsa corona Clericalis, animos Christo seruatori suppare, quos vel in ipsa voce legere poteris: dicitur enim Græcis *παπαλότρα*, à Græco *λότρα*, quod pretium redemptionis significat: etsi enim Sacerdotes, atq̄ue Episcopi pro humano genere pretium redemptionis, de suo quasi ære non pendant: tamen potestate clauium sibi commissarum pretium illud è diuinis Christi gazis depromptum, alijs applicant, ideòq̄ue dicuntur & sunt secundi generis humani seruatores, quos prodit, & populo visendos ostentat ipsa corona, index acceptæ potestatis, notaq̄ue magnarum virtutum, quibus Clericorum animos ornari oportet, & hînc ad aliàs rationes delabor.

TERTIA RATIO.

Diximus Simonem Magum pro figura spherica quadram inuenisse, & suorum Clerico-

52 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
rum verticibus impressisse: quam enim potius? ho-
mo erat fordidus, qui etiam Spiritum Sanctum pe-
cunia venalem credebat, ideòque amabat figuram
quadram, & habentem angulos, quia, vt scitè D.
Bernardus, *vbi angulus, ibi sordes*. At Ecclesia sphæ-
ram ambit, & suorum capitibus incîdit, quod ea
angulos non patiat, adeòque neque & sordes.

Quæsiuit olim D. Chrysostomus, cur olim spon-
si, in solempni nuptiarum pompa coronati incede-
rent, & respondit id factum esse in pulcherrimum
pudicitiae argumentum & honorem. *Ideò, inquit,*
coronæ imponuntur capiti, vt victoria signa sint,
quod videlicet antea libidini impenetrabiles, ita de-
num cubiculum ingrediantur.

Chryf.
Hom. 9.
in 1. Ti-
moth.

Quod si illi in castimoniae argumentum glo-
riose coronati, longè gloriøsus Clerici, illi enim
post nuptias in thalamo geniali coronas ponebant,
& castitatis lilia quodammodo deuenustabant: hi
autem nec coronas vnquam ponunt, nec sinunt
marcescere: sed illibatum, & perennem casti animi
vigorem conseruant, vtque seruent tenacius, etiam
castimoniae voto sese obstringunt: vt in eos quam
optimè cadat illud regij Vatis. *Super ipsum efflore-*
bit sanctificatio mea, in sacra lingua, super ipsum ef-
florebit Nazareus meus, vel vt vertit D. Hierony-
mus: Corona mea, corona inquam, albentibus casti-
moniae lilijs contexta, quæ floreat in omnem æter-
nitatem.

Ps. 131.
v. 18.

nitatem. Et hoc primum pulcherrimæ virtutis est decus, accedit alterum, pro quo sit

QUARTA RATIO.

COrona symbolum est veritatis, quia vt figura spherica angulos non habet, ita nec veritas: vt doctè aduertit Stephanus Episcopus Tornacensis. Ep. r.

Inter figuram sphericam, aliasque omnes hoc interest, quod alia angulos admittant, & in ijs occultos quasi sinus, ac diuerticula. At verò circularis simplex est, aperta, explicata, nec angulos patitur, ideoque veritatis hieroglyphicum est.

Ex illo sensu, indicioque de natura veritatis factum existimo, vt Hebræi sapientes ineffabile Dei nomen circulo inscripserint supponendo *camets* tribus, *Iod.* docebant enim ex arcana sua, sacraque theologia bonitatem esse in centro, veritatem in circumferentia.

Ita porro se res habet, Dei bonitas est in centro, imo ipsum centrum, à quo duci debent omnes lineæ humanorum actuum, & ad diuinam veritatem tanquam ad illius circumferentiam flecti: hoc vno certè recti, foelices, beati erimus, si omnes vitæ nostræ lineæ, dies omnes & anni, cogitationes, verba, opera à diuina bonitate ceu centro ducantur, ad eamque reducantur. Si pro circulo, circumferentiaque vitæ mortalis sit ipsa diuina veritas, si extra illam, ne lineam, ne vitæ punctum trahamus. Hoc

54 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
certè docet, ac testatur corona capitis nostri, index
& nota veritatis, quæ non sinit se falli mendacibus
huius mundi pollicitationibus, vt à summo bono,
summo vero, id est, Deo deflectat.

QVINTA RATIO.

FVit olim inter Academicos agitata illa quæstio,
quæ figura foret omnium perfectissima? itum
est in varias sententias.

Pro quadratâ stetere Philosophorum nonnulli,
quod ea firmitatem designaret, vti contra circularis
inconstantiam. Vnde sapientia in quadrato hærens,
fortuna globo pendens à veteribus pingebatur.

Pro spherica tamen pugnavit Aristoteles, & to-
ta Peripateticorum schola, faniorque pars philoso-
phorum: & meritò.

Primum enim figura circularis omnes alias suo
sinu claudere, & continere potest, ipsa verò à nulla
aliâ claudi, & circumscribi potest: deinde figura
spherica omnium prima, adeoque perfectissima:
primam esse ex eo conuincit Philosophus, quod
vna linea contineatur, aliæ verò omnes pluribus
componantur. Vnum autem, & simplex pluribus,
& composito prius esse debet.

Denique cuilibet lineæ rectæ aliquid semper ad-
di potest, aliquid detrahi, circulari verò nihil addi
potest, nihil detrahi, & inde illa imperfecta, hæc
perfecta est, imo symbolum aliquod perfectionis.

Et

Ethinc ad institutum meum redeo. Sicuti Coelo, utpotè primo, & perfectissimo corpori tribuitur figura circularis: ita & Clericorum Ordini, utpotè primo, ac perfectissimo corona vertici inciditur: ut ex ea pateat, cum è vulgo euocantur in eum statum, simul inuitari ad singularem aliquam, & eximiam perfectionem.

Etsi enim omnibus communes illæ Christi voces, illa cohortatio. *Estote perfecti, sicut Pater vester* Mat. c. 5, v. 48. *cœlestis perfectus est.* Maximè tamen Clerico, viri- que Apostolicis propria, qui ipsomet oraculo primæ veritatis *lux sunt mundi*, & parui soles, quibus ut luceant exemplo bonæ vitæ, ut ardeant æstu charitatis, etiam coronæ, veluti parui soles imponuntur, multò illustriores illis pulchræ vetustatis regibus, qui ad prodendam imperij sui maiestatem, & splendidissimæ gloriæ magnificentiam radijs solis pro corona utebantur. Erant illi tenues radij, & emendicatus deforis fulgor: at Clerico intrinsecus est fons luminis, virtus in animo, studiumque perfectionis in amoribus, quod etiam in verticibus honoratis, velut sublimibus polis circumferunt, diuino sanè, ac cœlesti augurio, cum è mirabili saluatoris elogio lumina sint orbis terrarum.

SEXTA RATIO.

Non sine causa, & consilio magnæ mentis 1. Pet. 2, v. 9. scripsit olim Beatus Petrus *regale esse Sacerdotium,*

56 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
dotium, quod iam inde à primis sæculis ad hæc vs-
que tempora sic audiit.

In ipsa naturæ lege primogeniti familiarum, ea-
rum quoque erant Sacerdotes, & si quidem illæ ma-
gnæ essent, & amplæ; etiam Principes, ac Reges: In
lege Moysis Synagoga Iudæorum dicta *regnum Sa-*
cerdotale, vel vt Hebræus legit, *regnum Sacerdotum*,
quod vel maximè conuenit Ecclesiæ: in qua ex ve-
ro Sacerdotes etiam Reges: tum quia Christus eius
Author, Sacerdos est, & Rex vniuersi, tum quia vi-
ctima, quam sacris manibus immolat, regalis est, ac
diuina, tum denique quia summa ei indita potestas,
summus etiam in animos dominatus. Regibus cer-
tè huius æui quidquid dignitatis, maiestatis, poten-
tiæque fortuna ascripsit, ea vel luteis vrbiū septis
continetur, vel in sola mortalium corpora sese ex-
plicat, atque effundit: at Sacerdotalis, euadit ad ipsas
animas immortales, ipsque cœlum vel aperit, vel
claudit: quæ regia, diuina, ac summa quædam est
potestas, de qua magnificè S. Ignatius: *Sacerdotium*,
inquit, *summa est omnium bonorum, quæ in hominibus*
consistunt: cætera enim bona è terra, lutoque peti-
ta huic æuo breui seruiunt: at Sacerdotium suas è
cœlo haurit opes, commissis sibi clauibus regni
cœlorum, à quo Sacerdotes omnes coronati ince-
dunt, vt & regiam, & Sacerdotalem dignitatem
præseferre videantur: regiam dico, non quæ à ma-
ris

Exod. 19.
v. 6.

Ep. ad
Smyrn.

ris dominio, à terræ regno ducitur, sed quæ à cœlo, in honoratos vertices descendit : de dignitate Leuitarum, de tribubus ad sacrificium ascendentibus cecinit olim David. *Illuc ascenderunt tribus, tribus Domini* : seu vt vertit Chrysoftomus, *sceptra, sceptrum Domini* : dignus enim est sceptro, qui Deo sacrificat; imo diuino oraculo, congregatio sacrificantium dicitur *sceptrum Domini*. Ita enim quondam Aaróni Deus. *Fratres tuos de tribu Leui, & sceptrum patris tui sume tecum*. Sceptrum vocat Sacerdotij dignitatem, quæ quolibet imperio, sceptroque quam maximè antecellit.

Vt mihi videatur amabilis, & augusta libertas magni Pontificis INNOCENTII III. qui ad Imperatorem Constantinopolitanum scribens, vt ostenderet quantum Pontificia Sanctitas, Cæsarum maiestati præstaret; hanc cum luna, illam cum sole componit; eoque trahit illa verba Geneseos. *Fecit Deus luminaria magna, luminare maius vt præesset diei, & luminare minus vt præesset nocti*.

Illud in prima huius vniuersi molitione Deus, hoc in eius reparatione Deus homo, fecit: *luminare maius*, scilicet Pontificem, qui præesset diei; id est immortalibus animis, atque æternitati, quæ occasum non videt; *luminare minus*, videlicet reges, ac Cæsares, qui præessent corporibus, & nocti huius vitæ mortalis: *vt quanta est inter solem & lunam,*
 BA H tanta

L. I. Decretalium
Ep. ad
Imp.
Const.

Gen. I. v.
16.

38 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
tanta inter Pontifices & Reges differentia cognoscatur. Haecenus oraculum magni Pontificis: quem ne pro seipso magis quam pro Ordine loqui putes, è profanis regibus vnum producam, qui de profana, sacraque maiestate proferat, quid sentiat. Is erit Rex Agrippa, qui ad Caium Cæsarem ita scribit.

Philo de
Legatio-
ne ad
eundem
Caium.

Auos, inquit, Proauosque Reges habui; & ex his etiam aliquot summos Pontifices: quam illi dignitatem pluris faciebant, quam regiam, rati quanto Deus antestat homini, tanto Pontificatum regno excellentiorem: ad illius enim curam diuinas res, humanas ad huius pertinere.

Audisti quo in loco apud mortales fuerit Sacerdotium, audi, quo in honore apud immortales. Mouet D. Chryostomus illam quæstionem. Cur stella Magos Reges ad Christi cunas duxerit? cur deinde ab ijs reduxerit Angelus? respondet illud dignitati regiae, hoc Sacerdotali maiestati, ac sanctimoniam fuisse concedendum.

Chryf.
hom. 7. in
Matth.

Nec iam, inquit, eos stella, sed Angelus suscipit, qui scilicet adorando facti fuerant Sacerdotes cum supplicatione, etiam muneribus oblatis.

Ita Regibus obsecuta stella, Sacerdotibus Angeli, magnæ illæ mentes, & supremæ cælorum Intelligentiæ: vt ex eo conficias quantum stellam inter & Angelum interest, tantum Regem inter & Sacerdotem interesse.

Ad

Ad hoc ipsum discrimen reuocari potest & illud, quod olim pro Sacerdote maior Deo, superisq; litaretur victima, quam pro Rege, si forte tam hic, quam ille deliquisset: Ita enim ferebant verba legis.

Si Sacerdos, qui unctus est peccauerit, delinquere faciens populum, offeret pro peccato suo vitulum immaculatum Domino. At verò si peccauerit Princeps, offeret hostiam Domino hircum de capris immaculatum. Leuit. c. 4. v. 3.

Hæc expressit olim Moses, vt ex dignitate victimæ, exprimeret ipsam Sacerdotis dignitatem: vnaque sub oculos poneret, quanta ab illius peccato inferretur clades, quæ scilicet in eo non hæret (quod ipsum solum graue foret) sed ad populum quoque transit (quod est longè grauissimum.) Et ista hætenus pro regali Sacerdotio, & corona dignitatis symbolo, atque ornamento: venio ad postremam pro ea rationem, in qua etiam finem facio.

SEPTIMA RATIO.

Est corona symbolum gloriæ, ac beatitatis, cuius aliquod simulacrum dum gestamus in capite, memores æternæ coronæ reddimur.

Eam rationem extulit D. Hieronymus. Coronam, inquit, habent ab institutione Romanæ Ecclesiæ *in signum regni, quod in Christo expectatur.* 12. q. 7. c. duo sunt.

Crediderunt nimirum Diuini illi Patres, piorum mentes excitari ad cœlestis, & opulentissimæ coro-

60 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
næ cupiditatem, quam in luce & omnium propè
oculis esse positam viderent. Habet enim suaues, &
miras illecebras vel vna tantum obtinendæ gloriæ
recordatio. Hebræi quondam bis leguntur coro-
nam in caput extulisse in præclarum effusæ lætitiæ
argumentum.

Lyranus. Primum quidem cum à Deo legem tabulis in-
scriptam acceperunt, tum enim ita omnibus inces-
serunt lætitijs, vt vix ipsi sese caperent, tanto, tamque
mirabili superum beneficio præ cæteris mortalibus
obstricti: in cuius indicium coronas sibi texuere, &
lætis imposuere verticibus: & hæc vna floreis fertis
festiua dies: altera fuit cum à longa, & immani
Ægypti seruitute, in libertatem euocati, & terræ
promissæ iam proximi.

Ascenderat Israël in montem *Amana*, è quo pro-
missæ regionis amœnitatem, vbertatem, ac delicias
oculis haurire poterat. Vix sub aspectum venerat
fœlix ille terræ tractus, totque votis expetita regio,
cum in lætitiæ signum sibi ferta fecit populus om-
nis, eaque circum tempora duxit; vt lætior, & or-
natioꝝ promissam sibi hæreditatem adiret: si tan-
tum potuit in populo, cæteroquin duræ, ac ferreæ
cervicis, vel vnus illius soli prospectus; quid non
poterit in Mystis sacratioꝝ, certa fide, speque
iam vsurpata cœli regia? poterit certè, quod illud
olim in Israëlè potuit; & meritò amplius: Sacer-
dotis

dotis animo, fronti que regie inscribuntur hæc verba. *Labia Sacerdotis custodiunt scientiam, & legem eius requiram de ore eius*: neque enim eius animo contineri, celari que debuit, sed in os elabi, atque ascendere, & per illud sacratione fandi copia in populum deriuari: eo quippe sine Dei legem accipit Sacerdos, ut & ab illa coronam mereatur accipere. Huius atque illius indicium est corona, quam capite circumgestat: legis videlicet amor, ac custodia, spes gloriæ, ac libertatis, ad quam obtinendam si labore, pugnave, sit opus, ad eam animos facit corona, quæ in medio vitæ cursu, & periculis laboriosis, in furentium tyrannorum barbarie, in quotidianis sudoribus, in sollicitudine omnium Ecclesiarum, dulcissima æternæ gloriæ memoria, ac recordatione mentem reficit.

Eandem ob causam improbus Dæmon, æmulatione quadam diuinæ sapientiæ, simile quippiam in Mithræ sacris excogitavit, in quibus gladius, & corona proponebantur, ut infandis illis superstitionibus initiati, & *mithræ*, ut dicebantur *milites*, coronæ recordatione, nec ferri aciem, nec horribiles alias corporis vexationes formidarent.

Ita in diuinis Mystis fieri necessum est, cum oberrarit animo corona æternæ gloriæ, cum in vertice infederit aliquod illius veluti expressum vestigium, piam mentem extimulabit ad altiores de

62 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
beata vita cogitationes, ad illius amoris æstus, ad
luctam sacrationem, ad brauium ijs promissum, qui
sub corona Clericali positi certarint fortiter, vice-
runt foeliciter, gloriosè triumpharint.

Et hæc sunt, quæ de corona dicenda mihi occur-
rerunt, superest modo, vt quoniam ea nota est exi-
miæ amplitudinis, index honoris, pignus sanctita-
tis, eloquium venerationis, per illam vos orem, at-
que obtester: vt sub corona constituti, ea digni vi-
tam omnem exigatis.

Ita suos olim obtestari magnus Augustinus;
Per coronam tuam, hoc est per sacrosanctum mu-
nus Sacerdotij, per venerandam illam, augustam-
que dignitatem, cuius argumentum est corona.
A seipso, ab Ecclesia, à Deo procul excesserat Pro-
culianus Episcopus Donatista, quem ad se, ad Ma-
tris Ecclesiæ gremium, ad Dei misericordiam reuo-
cat Augustinus, obsecratque his verbis.

Aug. Ep.
147.

*Per coronam nostram vos adiurant vestri, per
coronam vestram vos adiurant nostri.* Vt nimirum
tibi, officioque tuo reddaris: ita per eandem coro-
nam te tibi reddi volo, quisquis ab ea per profliga-
tos mores, & indignam hoc ordine, graduque vi-
ram abiisti.

CA-